

Dünya Maden Haberleri

TÜRKİYE:

Kömür dağıtılmasının tanzimi

Geçen sene kömür dağıtmada çekilen bazı zorluklara yeniden uğramamak maksadıyla, gerek dağıtma, gerek istihlâki düzenlemek üzere yeni bir Koordinasyon kararı neşrolunmuştur. 348 sayılı ve 7-2-42 tarihli bu kararın esaslı hükmüne göre taşkömürle kokun yere ve müesseselere göre dağıtılması İktisat Vekâletinin teklif vs Başvekâletin tasvip edeceği cedvellere göre yapılacaktır. Aynı zamanda Millî Korunma Kanununun 21-ci maddesine dayanılarak kömür istihlâki tahdit veya bilvasta kömür istihlâkinde tasarruf temin eyilecek tedbirler alınabilecektir.

Demir ve çelik istihsalı artıyor

Karabük Demir ve Çelik fabrikalarının 1942 yılındaki faaliyetinde oldukça bir ilerleme dikkate şayandır. Ham demir istihsalâtı 1941 yılına nazaran %50, demir boru imali %51 ve çelik istihsalâtı de %50 nisbetinde artmıştır. Diğer şubelerin verim kabiliyetlerinde de yeni inkişaf lar kaydedilmiştir. U demiri ile kuşe demirleri muhtelif ebadda ihzar olunmağa başlamıştır.

İşçilerin meleke ve bilgisini artırmak maksadıyla Karabükte hususî bir teknik okulu açılmıştır. Halihazırda Karabük kombinesinde 9.000-e yakın işçi çalıştırılmaktadır.

Çimento fiyatları

Millî Korunma Kanununun 31-inci maddesine müsteidnen İcra Vekilleri Heyetince 7-4-1942 tarihinde kabul olunan Koordi-

nasyon Heyetinin 21-3-1942 gün ve 1/413 sayılı kararı ile bir ton dökme çimentonun fabrikalarda teslim edilmek üzere toptan ve peşin satış fiyatı

- a) Portland çimentosu için 22,70 lira
- b) Çabuk sertleşen (süpersiman) çimentosu için 25,70 liradır.

ALMANYA:

Demir ihtiyatının seferber edilmesi

Silâhlanma ve mühimmat nazırlığının 12-7-42 günlü bir emri üzerine bütün Almanya ve Portektorat mıntakalarında demir ve çelik toplanmasına başlanmıştır.

10 maddeden ibaret nizamname mucibince bütün işletme ve fabrikalardaki mevcut hurda demir, işlenmemiş demir ve çelik malzemesi, iptal edilen siparişlerden kalan mallar, lağvolunan işletmelerin demir ve çelik stokları silâhlanma dairesi tarafından hurda demir fiyatına veya bu fiyata muayyen bir zam yapılarak satın alınacaktır.

Her işletme ve müessesede hükümetçe el konulacak demir ve çelik ihtiyatı salâhiyet tar iktisat daireleri ve endüstri odaları tarafından tesbit olunacaktır. Parti mümessili tarafından kontrol edilecek toplama faaliyeti doldurulacak listeler üzerinden icra olunacaktır.

Toplanan demir ve çelikten taşkömür ocaklarında kabili istifade bulunan parçalardan Essen ve Gleiwitzde hususî depolar

ihdas olunacaktır. Mütebakisi çelik ve silâh dökme fabrikalarına sevkedilecektir.

Demir sarfiyatının tahdidi

22-5-1942 günlü bir emirname üzerine millî müdafaa bakımından önemli olmıyan mensucat endüstrisinde ve inşaatta kullanılan makinalar lift, tarak makinası, ince seramik ve cam endüstrisi, matbaa, büro, dikiş makinalarının imali yasak edilmiştir. Bundan ancak ihracat için olan siparişlerle hükümetçe ayrıca müsaade olunan cihazlar ve 31-7-42 tarihine kadar teslim oluna-bilecek makinalar müstesnadır.

23-5-42 tarihli bir emir ise, seri delme çeliklerinden bazı nevi burgu, freze makinası yuvarlak destere, rende aletlerinin imalini menetmektedir.

Madencilik ve endüstride bayanlar

1939 nihayetindenberi madencilik ve endüstride yeni istihdam olunan bayanlar sayısı bir milyonu aşmıştır. En çalışkan yaş-taki erkek işçilerin silâh altına alınması ve Harbi Umumiden sonra gelen yıllarda doğum sayısının azalması işçi bayan sayısının son 2-3 sene zarfında 3-4 misli çoğalmasına sebep olmuştur.

Aynı zamanda işçi bayanların sıhhi hi-mayesine mütedair bir kaç kanun ve çalışma nizamnameleri ihdas olunmuştur. Bu cümleden gece mesaisinin ve fizikî ağır iş-lerin yasak edilmesi, analık ve gebelik zamanlarında istirahatın uzatılması ve genç-lerin mesai harici çalıştırılmamasına ait kanunlar dikkate şayandır. Bu hususa ait 1927 kanunu 17-5-1942 ve 1-7-1942 tarihli kanunlarla değiştirilmiştir.

AMERİKA B.D-İ:

Metal istihsalâtının artırılması

«Metals Reserve» kumpanyası memleketin maden istihsalâtını mukaveleler akdeterek teşvike çalışmaktadır. İsmi ge-

çen kumpanyanın 1942 faaliyet programına nazaran Amerika B.D-inin boksit istihsalâtı 2.840.000 tona, antimuan istihsalâtı 150.000 tona ve krom cevheri istihsalâtı da 360.000 tona çıkarılacaktır.

Ufak ve pahalı çalışan bakır madenlerinin istihsalâtını artırmak maksadiyle 1941 in fevkinde istihsal olunan bakırın beher libresine 5 sent prim ödenecektir. Miami Bakır kumpanyası, Phelps Dodge korporasyonu ve Bagdad Bakır Ş-ti (Arizona) ve diğer âmillerle yapılan anlaşmaya göre 1942 yılında 1941-e nazaran 200.000 ton bakır fazla istihsal olunacaktır.

Manganez istihsalâtını çoğaltmak maksadiyle 13 ülkede 50 şirketle yani tevsii anlaşmaları imzalanmıştır. Çinko istihsalâtında 1941 yılına nazaran 94.400 ton bir artış beklenilmektedir. Tungsten imraratı da 6.500 tondan 1942 de 19.500 tona çıkarılacaktır. Cıva, tungsten ve vanadyum madenlerinin tevsii için önemli tedbirler alınmıştır.

Krom ve nikel sarfiyatının tahdidi

Millî müdafaa endüstrisi dairesi 27.5.942 tarihinden itibaren muhtelif alât ve makinalarda krom ve nikel kullanılmasını yasak etmiştir. Aynı zamanda halitalardaki krom ve nikel % nisbetini azaltmıştır. Bu tedbirler sayesinde 1942 senesinde 383.060 libre nikel ve 60.000 libre krom tasarruf edilmiş olacaktır. Krom ve nikelli halitalaradn imal olunan makina ve alât ancak millî müdafaa için çalışan ve «A 10» kategorisi ile daha yüksek kategorideki endüstri branşlarının emrine verilecektir.

Yeni izabe usulü

Washington'dan alman son haberlere göre müh. Steven Ruzika demir ve çelik imalinde yeni bir usul keşfetmiştir. Bu usulde demir cevherinin izabesi için kok ve taşkömür yerine yakacak olarak odun kömürü veya talaş kullanıldığı takdirde yüksek fırınların verim kabiliyeti %25 nisbe-

tinde artacaktır. 165 kadem mikab hacminde ve 12 kadem kutrundaki yüksek fırında yeni usulün tatbiki sayesinde her gün 400 ton ham demir istihsaline imkân hasıl olmuştur, halbuki şimdiye kadar aynı fırının verim kabiliyeti günde 300 tondur. İstihsal ve işletme masraflarında da yeni usul sayesinde %20 ilâ 25 nisbetinde bir ucuzlama dikkate şayandır.

Benzin tahdidi ve fiyatlara zam

Otomobil imalâtının tahdidinden sonra bütün Amerika B.D-inde benzin sarfiyatının tahdidine girişilmiştir. Her otomobil başına haftada vasati 51 litre benzin verilmişken 1942 martından itibaren bu miktar 11 litreye indirilmiş bulunmaktadır.

Aynı zamanda Fiyat Murakabe Dairesinin 25.3.42 tarihli bir emri üzerine Pensilvanya ham petrol fiyatına varil başına 25 sent bir zam yapılmıştır. Benzin fiyatlarının yükseltilmesi de 17 memleket için tasvip olunmuştur.

ARJANTİN:

Maden cevheri istihsalâtı

Arjantin iktisat nazırlığının temmuz 1942 de intişar eden istatistiki malûmatına göre 1941 yılında memleketin maden cevheri ve mineraller istihsalâtı 183 milyon dolar kıymetinde 11,5 milyon tonu bulmuştur. Bu miktar 1940 yılına nazaran %4,3 nisbetinde fazladır. Aynı yıl içinde 27 milyon dolarlık 150.000 ton cevher ecnebi ülkelerin? ihraç edilmiştir. 1940 yılına nazaran maden ihracatı %56 nisbetinde çoğalmıştır.

Yeni petrol sahası

Senelerce süren araştırma ve sondaj faaliyetleri neticesinde Arjantin Devlet Petrol Ş-ti Neuquen bölgesinde zengin petrol kaynaklarını keşfetmiştir. Petrol taşıyan tabakalara 100 metre derinliğinde rastlanılmış-

tır. Yeni açılan üç kuyudan günde 130 m³ ham petrol istihsal olunmaktadır.

Neuquen bölgesi Arjantinin önemli iki petrol sahası arasında bulunmaktadır. Plaza Hüincul ve Mendoza'da 1940 yılında yarım milyon tondan fazla ham petrol istihsal olunmuştu. Başlıca petrol mıntakası Ri vadavia aynı yıl içinde 1,347 milyon ton istihsal etmiştir.

AVUSTRALYA:

Metal istihsalâtı plânı

Avustralya hükümeti bakır ve kalay istihsalâtının artırmak maksadiyle yeni bir program kabul etmiş ve altın madenlerinde çalışan işçilerin bir kısmını bakır ve kalay işletmelerine nakletmiştir. İsmi geçen metal istihsalâtının 1913 seviyesine çıkarılması için başka tedbirlere de başvurulmuştur. Malum olduğu veçhile 1913 yılında Avustralya 42700 ton bakır ve 8000 ton kalay istihsal etmiştir.

Bakır ve kalay cevherlerinin metal tenoru az olupta, istihsalâtı pahalıya mal olan işletmelere ton başına bakır için 5 sterlin ve kalay için 10 sterlin prim tediye olunacaktır. Bu maksatla bakırın tonuna 18 sterlin ve 10 şilin zam yapılarak fiyatı 105 sterlin ve kalay fiyatı 51 sterlin zamlı ton başına 371 Avustralya sterline çıkarılması kararlaştırılmıştır.

BELÇİKA:

Demir ve çelik sarfiyatının tahdidi

Belçika Demir ve Çelik dairesi bu madenlerden bazı eşya ve malzemenin imalini geçen seneye nazaran muayyen nisbette tahdidini kararlaştırmıştır. Bu tahdidat radyatör imalinde %10, tıbbî âlet ve cihazlarda %15, dökme demir sobalar için %50, çelik banyo havuzlarında %50 ve elektrik

armatüründe %50-yi teşkil etmektedir. Aynı zamanda demir saç ve tenekenin ev eşyası imalinde kullanılması yasak edilmiştir. Gıda maddeleri için kullanılan konserve katlıları bundan müstesnadır.

BİRMANYA:

Yeraltı servetleri

Asya kıtasının madencilik bakımından mühim bir ülkesini teşkil eden Birmanyanın yeraltı servetlerinin başlıcaları İravadi petrol kaynakları, doğu kuzeyinde bulunan Bavdin çinkolu kurşun yatakları ile doğu güneyindeki kalay yataklarından ibarettir. Bundan maada Mogok bölgesinde kırmızı ve gök yakut zuhurları memleketin madenciliğinde önemli bir yer tutar. Bu mıntakalardan 1940 yılında 1,1 milyon ton ham ham petrol, 77,220 ton kurşun ve 56.000 ton çinko ile 5.500 ton kalay istihsal olunmuştur. Yakut imraratı 1937 yılında 161.700 karatı bulmuştur.

Yukarı İravadi nehrinin kollarında altın taşıyan kumlarda altın bulunduğu gibi, kurşun ve çinko cevherlerinden de izabe esnasında altın ve gümüş istihsal edilir. 1939 yılında 192 ton gümüş ve 45 kg. altın elde edilmiştir.

Bavdin mıntakasındaki bakır madenlerinde son yıllar zarfında vasatı 3800-4000 ton bakır istihsal olunmuştur.

Birmanya, dünya volfram istihsalâtmm %20-sini ve kobalt istihsalâtmm %6-sını temin eder. Bundan maada son yıllar zarfında her sene 921 ilâ 1.233 ton arasında nikel, 330-350 ton miktarında antimuan ve mebzul miktarda kaya tuzu istihsal etmiştir.

BOLİVYA:

Maden ihracatı artıyor

Bolivya Madencilik bankası ile Metal

Rezerv kumpanyası arasında 1-2-42 den 1942 sonuna kadar cari maden cevheri ihracatına dair bir anlaşma imzalanmıştır. Bu mukaveleye göre %65 tenörlü antimuan cevheri 4.300 Bol. doları, %60-lık antimuan 4.150 ve %50-lik cevher 2.900 Bol. doları üzerinden teslim olunacaktır. 30 gün zarfında tesellüm edilemeyen mubayaalar için %80 nisbetinde bedeli ödenecektir.

Aynı zamanda Bolivya 6.500 ton bakır Amerika B.D-ine ithal edecektir. Kalay satışları libre basına 60 sentten yapılacaktır.

BREZİLYA:

Demir madenlerinin devletleştirilmesi

Şimdiye kadar Amerika B.D-i ve İngiltere sermayedarları tarafından işletilmiş bulunan İtabira demir ocakları Brezilya hükümeti tarafından satın alınmıştır. Tazminat olarak Amerika B.D-i ile İngiltereye her sene 750.000 ton cevher teslim olunacaktır. Bu madenlerin işletilmesi için devletçe 200.000 kontos tahsis edilmiştir. Aynı zamanda Victoryadan İtabiraya uzanan demiryol hattının inşasına girişilmiştir.

Yeni kalay ve kurşun yatakları

Rio de Jenero'dan alınan son haberlere göre Rio Grande do Sul ülkesinde geniş mikyasta işletilmeğe değer kalay ve kurşun yatakları keşfolunmuştur. Bu sahanın tetkiki ve rezervlerin tesbiti için fennî bir heyet ismi geçen mıntakaya izam olunmuştur.

BULGARİSTAN:

1942 de maden kömürü endüstrisi

Bulgaristan nazırlar heyeti memleketin yakıcı ihtiyacını temin maksadiyle aşağıdaki kararı almıştır: Devlet sermayesiyle çalışan Pernik, Bobowdol ve Moritza ocakla-

n 1942 yılı zarfında cem'an 2;5 milyon ton maden kömürü istihsal etmelidirler. Hususî şahıslara ait ocakların yıllık asgarî istihsalâtı 600.000 tonu bulmalıdır. Bu miktardan 230.000 tonu antrasit ve 370.000 tonu linyit teşkil edecektir.

Kömür ocaklarından imraratı temin maksadiyle her ay kâfi miktarda vagon emre amade bulundurulmalıdır. Bundan mada 450.000 ton Pernik kömürünün memleket dahiline gönderilmesi için hususî kamyonlara iş mükellefiyeti yükletilecektir.

Bütün başlıca şehirlerde 1942/43 kış mevsimi için 20 ilâ 30 bin tonluk stoklar tesis edilmelidir. Devlet demir yollarının daimî stoku 60.000 ton taşkömür ve linyit teşkil etmeli ve bundan ancak ihtiyaç zamanında istifade olunmalıdır. Briket imali için 1942 yılı içinde 10.000 ton zift ithal edilmelidir.

Maden ocaklarının direk ihtiyacını temin maksadiyle Pernik madenlerine 2,9 milyon adet ve hususî ocaklara 2 milyon adet direk hazır bulundurulmalıdır. Lüzumunda bu direklerin ithalâtı gümrük resmi ile vergilerden muaf tutulmalıdır.

1942 yılında maden kömürü ihracatı 200.000 ton olarak tahdit edilmiştir. İhracat yapan memleketler kendi vasıtaları ile ocaklardan sevketmelidirler.

Madenlerde iş mükellefiyeti

Bulgaristan nazırlar heyetinin haziran 1942 tarihli bir kararı üzerine bütün madenler ve buralarda çalışan teknisyen ile işçiler sivil seferber halinde ilân edilmiştir ve askerî mahkemeye tâbi tutulmuştur. Bu kanuna göre iki haftalık mezuniyetten başka ücretsiz olarak azamî ancak 4 ay izin alınabilir. Sabık ve şimdiki işçiler ticaret nazırlığı tarafından kayda tâbi tutulur ve ihtiyaca göre seferber halinde mecburî olarak madenlerde çalıştırılırlar. Ücretler hükümetçe tesbit olunur.

Petrol aramaları

1941 yazından itibaren memleketin kuzey bölgelerinde yapılmakta bulunan petrol sondajlarının teşvik maksadiyle 1942 senesi bütçesine 20 milyon leva bir tahsisat konulmuştur. Bu paradan 6,5 milyonu petrol sondaj masarifi ve 5 milyon levası malzeme ve makina mubayaası için tayin edilmiştir.

Varna şehri civarında açılan sondaj kuyusunda 950 m. derinlikte petrol emareleri ve Sofya'nın 40 km. batısında açılan bir kuyuda 200 m. derinlikte bitümlü şist yağı keşfolunmuştur.

DANİMARKA:

Turb endüstrisine maddî yardım

Memlekette yakıcı ihtiyacını karşılamak üzere Danimarka hükümeti turb müstahsillerine geniş ölçüde kredi ve maddî yardımlarla bulunmaktadır. 1940 yılında 13?9 işletmeye cem'an 4,5 milyon kuron kredi tevzi edilmişken, 1941 yılında 2152 turb müstahsiline 7,3 milyon kuron maddî yardımda bulunulmuştur. 1942 yılının ilk 5 ayında cem'an 2000 âmile 8,3 milyon kuronluk bir kredi ve bu yıl için 9 milyon kuron kredi tahsis edilmiştir.

Devlet tarafından finanse olunan 1942 deki turb istihsalâtı 1,8 milyon tonu tutacaktır. 1940/41 yıllarında dağıtılan kredi miktarından ancak 10,57 milyon kuronu geri ödenmiştir. Verilen kredinin takriben %11-i zarara geçirilmiştir.

HİNDİSTAN:

Başlıca yeraltı servetleri

Hindistanın taşkömür rezervi 77 milyar ton ve linyit ihtiyatı 2,5 milyar tondur. Taşkömürün 5 milyar tonu halihazır vaziyette işletilebilir bir haldedir. Bu miktar-

dan üçte biri kok imaline elverişlidir. Senevi taskömür istihsalâtı 1938 yılında 27,6 milyon tonu bulmuştur.

Taskömür yataklarının başlıcalarım havvi Bihar ve Orissa mıntakalarında 2,7 milyar ton bir rezerve malik ve % 60 tenörlü demir cevheri yatakları mevcuttur. Buna rağmen senelik demir cevheri istihsalâtı, 2,5 milyon tonu asmamaktadır.

Yeraltı servetleri arasında manganez zuhurları mühim bir yer tutmaktadır. 1938 yılında 1,07 milyon ton manganez cevheri istihsal olunmuştur.

Memleketin başlıca demir ve çelik endüstrisi Yamşedpur şehrinde olup senevi istihsalâtı ham demirde 1,53 milyon ve çelikte 1,02 milyon tona baliğ olmuştur. Son senelerde yapılan tevsî faaliyeti neticesinde 1941 yılında Hindistan 1,8 milyon ton ham demir, 1,25 ton çelik ve 900.000 ton hadde mamulâtı istihsal etmiştir.

Bundan maada memleketin muhtelif mmtakalarında altın, kalay, krom ve bakır cevheri yatakları ile petrol kaynakları mevcuttur. 1938 yılında cem'an 317.000 ton ham petrol istihsal olunmuştur.

İNGİLTERE:

Taskömür endüstrisi

İngilterenin taskömür istihsalâtı harbe takaddüm eden 1938 de 287.430.473 tonu bulmuşken halihazırda 205 ilâ 207 milyon arasında tahavvül etmektedir. Buna mukabil taskömür sarfiyatı 183,8 milyon tondan sivil sarfiyatın tahdidinden sonra ancak 180 milyon tona inmiştir. Aynı zamanda taskömür ocaklarında çalışan işçi sayısı 700.000 den son zamanlarda 690.000-e düşmüştür. Harp bidayetinden 17.342 gününe kadar taskömür ocaklarından cem'an 140.000 işçi ayrılmıştır. Bunlardan 80.000-i silâh altına alınmış ve 60.000 işçi ise diğer

branşlara iktisap etmiştir. 1942 yılında taskömür ocaklarında yeniden istihdam olunan işçi sayısı 10.000 raddelerindedir.

İSPANYA:

Taskömür istihsalı azalıyor

Milletler arası bağların çözülmesi ve bundan doğan direk, makina yağı ve aksamının ithalâtında kaydedilen güçlükler yüzünden İspanyanın başlıca maden kömürü havzasından bulunan Asturien'de alman tedbirlere rağmen taskömür istihsalâtında dikkate şayan bir ilerleme kaydedilmemiştir. Vardiye başına düşen beher işçinin randımanı 1942 ilk rubunda 802 kg-dan 759 kilograma düşmüştür. Havzanın antrasit ve taskömür istihsalâtı 1942 yılının ilk 3 ayında 1941 son rubuna nazaran 21.300 ton azalarak 1.331.873 tonu tutmuştur.

Demir cevheri istihsalı azalıyor

Biskaya demir madenlerinde 1942 yılının ilk 3 ayında cem'an 180.014 ton demir cevheri istihsal olunmuştur. Bu miktar 1941 yılının aynı aylarına isabet eden miktardan %25 nisbetinde azdır. 1941 yılında aylık vasati istihsalât 81.888 tonu bulduğu halde 1942 bidayetinde bu vasati 60.005 tona inmiş bulunmaktadır.

Bütün memleketin demir cevheri istihsalâtı ikinci kânun 1942 ayında 89.652 tondan şubatta 81.824 tona inmiştir.

İSVEC:

Turb istihsalinin teşviki

Zengin turb yataklarına malik bulunan İsveçte turb istihsalinin teşviki maksadiyle köylüleri tenvir etmek üzere muhtelif mıntakalara instrüktör ve turb teknisyenleri izam edilmiştir. Şimdiye kadar 1 milyon ton turb teslimi için muhtelif işletmelerle mukavele imzalanmış ve âmillere

kredi açılarak maddî yardım siyasetine girilmiştir. 1941 yılında takriben 400.000 tonu bulan turb istihsalâtının 1942 de 1,5 milyon tona çıkarılması için bütün tedbirlere baş vurulmuştur.

1 milyon kurutulmuş turbun harurî kuvveti 3 mil. metre mikab oduna tekabül ettiğinden odun sarfiyatından tasarruf yapılması düşünülmektedir.

Yerli kurşun sanayi

Pite Lappmarken kurşun madenlerinin tesisi sona ermiş ve işletilmeğe başlamıştır. Rönnskârdaki izabehanenin inşası da bitmek üzeredir. Bu işletmeler Boliden şirketine aittir. Yatakların kurşun tenoru mahaline göre %1 ilâ %15 arasında değişmektedir. Ayıklama tesisi %80 tenörlü konsantrenin elde edilmesini mümkün kılmaktadır. 1934 yılına kadar senevi kurşun istihsalâtının 15.000 tona çıkarılması beklenilmektedir. Kurşun madenlerinin yıllık imraratı 73-75 bin ton tahmin edilir. Bu tesisatın faaliyete geçmesiyle İsveçin kurşun ihtiyacı dahilinde temin edilmiş bulunacaktır.

Avrupa savaşıdan önce İsveç her sene vasati olarak 20.000 ton kurşun ithal etmek mecburiyetindeydi.

JAPONYA:

Yeni bir endüstri plânı

Büyük doğu Asyası inkişaf heyeti Japonya tarafından işgal olunan bölgelerin işletilmesi için geniş bir program hazırlamıştır. Bu plâna göre işgal olunan ülkelerin madenciligi ile elektrifikasyon meselesi tedricen inkişaf ettirilecek ve bütün yeraltı servetlerinden istifade tedbirleri alınacaktır. İlk sırada millî müdafaa için, gereken demir bakır ve boksit yatakları işletilecektir. Bunların ve bilhassa alüminyum endüstrisinin gelişmesi için tabîî su kuv-

vetlerinden elektrik enerjisinin tedariki ön plâna konulmuştur. Yeni ülkelerin iktisadî kapasitesini yükseltmek, münferit sanayi, branşları arasında bir koordinasyon vücutte getirmek ve ona göre teşkilâtlandırmak tasavvur olunmaktadır.

Evvel emirde Mancuko ve Çin'in kuzeyindeki nehirlerin kuvvetinden faydalanaarak demir ve çelik endüstrisinin tesis ve inkişafı, daha güneydeki ülkelerde petrol ve alüminyum sanayimin tesisi kararlaştırılmıştır. Alüminyum endüstrisi bakımından Kora ve Mancuko ülkeleri merkezî bir rol oynayacaklardır. Holanda Hindistan ve Malezyanın kalay, petrol, boksit ve diğer yeraltı servetlerinin işletilmesine hız verilmesi ve yeni işletmelerin tesisi de mevzuubahs endüstri plânına dahildir.

Maden kaynakları çoğalıyor

Japonyanın taşkömür istihsalâtı gittikçe artarak 1941 yılında 60 milyon tonu aşmıştır. Holanda Hindistan bilhassa Sumatra ve Borneo adalarının işgali ile senelik petrol istihsalâtının 10 milyon tona çıkarılmasına imkân hasıl olmuştur. Bundan maada Mancukodaki bitümlü şist, Birmanya petrol sahasının istilâsı, petrol istihsalâtının yeni bir gelişmesine imkân vermektedir.

Japonyanın demir-çelik ihtiyacı son zamanlarda Filipin ve Malayadaki ilerlemeler sayesinde tamamen temin olunmuştur. Manganez, Volfram, kurşun ve çinko cevherleri menabiinden Birmanya'da geniş ölçüde mevcuttur. Birmanyanın işgali bu maden cinslerinde yeni bir gelişme kaydetmiştir. Singapurun cenub doğusunda bulunan Bintano boksit madenleri senevi 225000 ton boksit istihsal etmekte idiler. Burada ki cevherin Al_2O_3 tenoru %55dir. Burada Japonlar tarafından işgal olunmuş, boksit madenlerinin yeniden işletilmesine girişilmiştir.

KANADA:

1941 maden istihsaJâtı

Ottawa İstatistik bürosundan alınan malûmata göre Kanadanın 1941 maden istihsalâtı 1940 yılına nazaran %4,6 nisbetinde artarak 553,9 milyon dolar kıymetini bulmuştur.

1941 yılında 5.322.247 safi onz altın ve 20.437.196 onz gümüş istihsal olunmuştur. Nikel, bakır, kurşun ve çinko istihsalâtının kıymeti 166 milyon doları bulmuşken, taşkömür, petrol ve tabiî gazın değeri 83.363.000 doları tutmuştur. Bundan maada 1941 yılı zarfında 8.198.000 varil çimen-to ve 861.000 ton kil istihsal olunmuştur

RUMANYA:

Yeni petrol kanunu

Avrupa petrol müstahsilleri arasında en safta gelen Kumanya, şimdiye kadar petrol arama ve işletme kanunlarına malik değildi. Maadin kanunlarına tâbi petrol meselesinde hükümet bütçe varidatını temin bakımından istihsalâtтан alınan vergi nisbetinin bazan %50-ye kadar çıkardığından az verimli kuyuların işletilmesine tükenmeden evvel son verilmesine sebep olmuştur.

Yeni petrol kanunu jeolojik yekpare sahaların bir elden işletilmesini, sondaj faaliyetinin teşvikini ve kuyulardan sona kadar istifadeyi temin ettiği gibi vergi nisbetini %2 ilâ %14 raddesine indirmekte ve yarı yolda bırakılan kuyuların yeniden işletilmesine imkân vermektedir. Hususî teşebbüse yer bırakıldığı gibi, hükümetin petrol sahalarına olan hakkı genişletilmiştir. Aynı zamanda yeni petrol kanunu teknik icadlardan istifade; ufak işletmelerin birleştirilmesi, rasyonalizasyon tedbirleriyle hükümeti tavzif etmektedir. Petrol

boru hatları ile ihracat meselesi hükümete geçmektedir.

Memleket sınırları içinde istihsal olunan bütün ham petrol, dahilde tasfiyeye tâbi tutulacaktır. Yarı işlenmiş ve ham petrol ihracatı yasak edilmiştir. Bu kanun hükümlerine göre Romanyada bir fennî petrol enstitüsü tesis edilecektir.

SOVYET RUSYA:

Balkaş madenleri

Son seneler zarfında yapılan jeolojik araştırmalar neticesinde Balkaş gölü civarında zengin bakır cevheri yataklarına tesadüf edilmiş ve bu madenlerin işletilmesine girişilmiştir. Neticede, evvelce gayri meskûn Balkaş steplerinde yeni bir endüstri merkezi vücutte getirilmiştir. Bu merkez Karaganda kömür madenlerine demir yolla bağlanmış ve harp ekonomisinin tatbiki sayesinde bakır istihsalâtı gittikçe çoğalmaktadır.

Bakırdan maada buralarda molibden ve kobalt istihsali ile yapılmaktadır. Çok yakında tungsten cevheri yataklarının işletilmesine de girişilecektir.

YENİ ZELANDA:

Petrol bulunması

Kolanda Hindistanının Japonlar tarafından işgali üzerine Yeni Zelanda adasındaki petrol aramaları ile sondaj faaliyetine yeni bir hız verilmiştir.

Amerikalı Shell kumpanyası tarafından Taranaki petrol sahasında 1 No-lu kuyu 1941 bidayetinde 6.430 kademe kadar indirilmiştir. Mamafih burada işletilmeğe değer petrol kaynaklarına rastlanılmamıştı. Nidhurst mıntakasındaki kuyu 9.120 kademe indirilmiş ve yüksek nevi petrol menbalarına varmıştır. Bu kuyunun haftalık petrol verimi 60 varil miktarmdadır.